

THEMA: VERMANING EN VERZEKERING

CHRISTUS BEVEELT

CHRISTUS BELOOFT

We zijn aan het tweede sacrament toe, dat de Heere in Zijn gemeente heeft ingesteld. Het is niet toevallig dat op de overdenking van de heilige Doop, de overdenking van het heilig Avondmaal volgt. U zult zeggen: Nu ja, dat kan ook moeilijk anders, het gaat immers over de sacramenten. En wij hebben maar twee sacramenten, dat zijn de Doop en het Avondmaal. Dus logisch is het dat nu het heilig Avondmaal behandeld gaat worden.

Maar er is toch iets meer, en dat is dit: In de heilige Doop - en dan denken wij met name ook aan de kinderdoop - is sprake van de belofte van God. Van de waarachtigheid van Zijn eeuwig trouwverbond. Daar wordt niet iets - hebben wij gehoord in het verleden - in óns beklemtoond of verzekerd, maar daar wordt boven ons hoofd, en voor ons, verzekerd dat God waarachtig is in Zijn belofte.

Maar dat kind - dat hebben wij gehoord - heeft daar geen bewustheid van. Dat kind deelt in het onuitsprekelijk voorrecht, dat, voor ze iets weet, beseft, de genade van God over dat kind wordt aangeroepen, en Zijn belofte wordt gehoord. Maar dat kind blijft niet op die onbewuste leeftijd staan. Dat kind wordt groter. En dat kind verkeert, wanneer het wat ouder wordt, onder het heilig Evangelie, onder de Boodschap. Dat kind krijgt dus te horen wat de Heere God heeft beloofd en toegezegd. Dat kind krijgt te horen van die eeuwige trouw van God, voor ouders en kinderen. Dat kind zal dus langere of kortere tijd, zo het God behaagt, onder die verkondiging van dat heilig Evangelie verblijven.

En dan? Want de Heere is aan ons niets verplicht. De kinderen hebben dat oude versje, maar wat toch wel waar is, van harte gezongen, en wij met hen: Ga mij niet voorbij o Vader, of: Ga mij niet voorbij o Herder. Ook Abraham getuigde eens in zijn leven: Heere, ga toch niet aan Uw knecht voorbij. Daaruit spreekt de ootmoed. Daaruit spreekt dat wij ten aanzien van de Heere geen rechten kunnen laten gelden. Genade is gunst, is barmhartigheid, is eeuwige liefde en trouw.

CATECHISMUS ZONDAG 28 VRAAG 75

Nu leeft dat kind naar de leeftijd toe van jongeling en jonge dochter.

Nu komt er een ogenblik - dat kan komen - dat er sprake komt van het belijden van de Naam. Ik denk dat dat nooit een dwangmatig karakter mag dragen. Ten eerste, omdat het kind dat gedoopt is, als zodanig geboren binnen de gemeente van de Heere, al lidmaat is, en al behoort tot de gemeente van de Heere.

Daarom moet ik er ook op wijzen dat je nooit moet denken: Ik doe geen belijdenis, dan sta ik vrij. Dan kan ik makkelijker thuis blijven, dan kan ik mij makkelijker van de kerk, van de bediening van het Woord distantiëren. Want zó is het ganselijk niet! Wij zijn reeds lidmaten van de christelijke gemeente. Maar er is nog wat meer.

Ten eerste vind ik dat wij zo niet mógen spreken over de gemeente van de Heere. Eigenlijk mógen wij ook niet spreken van: Ik doe wel of niet belijdenis van het allerheiligst geloof. Dat behóórt ook niet te ontaarden in een dode vorm. En wij behóren ook niet de ruimte te scheppen door te zeggen: Nu ja, maar je kunt het maar beter doen, want anders mag je niet dit, of je mag niet dat, dan heb je geen kerkelijk recht in die zin. Nee, dat kan in principe de basis van het belijden niet zijn!

En daarom worden wij ook altijd weer geconfronteerd met het heilig Evangelie, en degene die het Woord verkondigt, die het zelf in de eerste plaats ook nodig heeft, en degenen die het Woord horen, die het ook nodig hebben. Voor allemaal staat daar nu levensgroot die vraag: Wat dunkt u van de Christus?!

Die vraag kan ik bij niemand op het hart binden. Ik kan wel iets vóórzeggen, maar ik kan het niet in uw hart leggen. Ik zit daarin tussen twee vuren.

De ene kant is deze, dat wij duur verschuldigd zijn, vanwege Gods bemoeienis met ons, zelfs in de dagen van onze jeugd, om Hem te erkennen als die trouwe God die in onze vroegste jaren Zijn hand reeds over ons uitstreckte. Die toen reeds bevestigde: Laat de kinderkens tot Mij komen, en verhinder ze niet. Daarom mag het nooit het vertrouwde beeld zijn van: Och, de dominee zegt: "Dat doe je niet uit gewoonte, en dan moet je toch wel iets van dat geloof deelachtig zijn, nu ja, wij zijn maar onbekeerd, dus daarmee vervalt de vraag naar het belijden van de Naam". Dat is en blijft in principe Goddeloos! Dat blijft een miskenning van de eeuwige ontferming van de Heere God die Hij aan nietige mensenkinderen bewijst. Het blijft een ongehoorzaamheid, waar de Heere gezegd heeft tot Noach en zijn kinderen: Ga in de ark, gij en uw vrouw, en uw zonen en hun vrouwen, want Ik zal de aarde verdelgen om haar goddeloosheden.

Dat is het ene vuur. Dat is de ontzettende confrontatie met die onverschilligheid, die belangeloosheid die in het hart van mensenkinderen leeft, of zich kan openbaren. Daarvan moet getuigd worden: Zeg de goddeloze dat het hem kwalijk zal gaan. "Want die Mij niet belijden zal voor de mensen, die zal Ik niet belijden voor Mijn Vader die in de hemelen is". En dan is het iets gruwelijks, dat die hoge God van hemel en aarde daar een menskind ziet dat er 'nog-eens-over-moet-dénken'! Dat er nog eens goed over moet denken, of dat menskind het wel dóén zal. Dat is remonstrants. Dat is een totale verlegging van de klemtoon. Dat is niet naar het Woord van God.

Maar, nu tegelijkertijd die wetenschap: - niet die dode wetenschap - Zo ontfermt Hij Zich dan dien Híj wil! En Hij verhardt dien Hij wil. Maar dat betekent dan ook, laten we dat bedenken, onze ondergang. Dat betekent, om weg te zinken buiten God en buiten Zijn eeuwig barmhartig Evangelie. Maar het is een factor, waar wij in die zin niet mee kunnen werken, dat wij in de raad van God hebben gezeten, en in dat levensboek

CATECHISMUS ZONDAG 28 VRAAG 75

hebben ingezien. Zó niet! Maar wij moeten wel elkaar daarmee confronteren, dat het het duivelse werk is van het ongeloof, van de hardigheid van ons hart, wanneer wij zó ons openbaren tegenover de levende God. Dat moeten wij dan wel daarbij weten.

Nu is daar de andere kant, dat andere vuur. Ik zou - en dat is even heel persoonlijk - geen moed, geen hoop, geen blijdschap hebben, en de dienst van het Woord zou voor mijn gevoel mij een te zware last zijn, als ik niet gekregen had, hoe aangevochten vaak ook, een levend vertrouwen dat God, dat Jezus Christus, dat de Heilige Geest er bij is, en erbij zal zijn. Ondanks al mijn onvermogen, al mijn schuld, al mijn zondigheid, dat God er bij zal zijn. En dan heb ik niets te maken met welke kerk dan ook daarbuiten. Ik hou in die zin niet van 'kerken', want ik geloof in één heilige, algemene, christelijke kerk. Maar daar kan ik mij niet mee bezig houden. Want de Heere heeft mij hier, voor jullie, een plaats willen geven. En daar gaat het om. En ik kan er niet om liegen dat dát mijn hoop en troost is, dat de Heere mij heeft beloofd dat door Zijn genade dorre doodsbeenderen zullen leven. Dat Hij dat zal doen.

Nu is het uit die invalshoek dat ik mag spreken met u en met de jongelui. In de zin van: Ik weet dat God alleen zondaren redt. Dat Hij alleen het geloof in de harten werkt. Het is een gave van God. Maar God heeft mij beloofd dat Hij dat Woord zal zegenen.

Nu dan, jongeling of jonge dochter, durf je dan te zeggen - spreek de waarheid in ieder geval - kun je dan zeggen dat dat Woord aan u niet gezegend is? Dat je nooit de stem hebt gehoord van het heilig Evangelie van die grote Herder der schapen? Of thuis onder het lezen van het Woord? Kun je dan écht zeggen, de Heere heeft anderen gezegend en tot anderen gesproken, maar niet tot mij?

Ik voel dat ik dan heel ver ga. En dat het ook heel persoonlijk en intiem wordt. Maar ik kan niet anders, want ik hoop op God. En als je dan een leeftijd begint te krijgen waarvan we dan zeggen: Nu ja, je wordt wat volwassener, enzovoorts. Is het dan zo vreemd dat de vraag tot ons komt: Wat dunkt u van die Christus? Is er enige ontferming, enige beweging der innerlijke barmhartigheid? Of zitten we nog zo onder en bij het Woord zonder dat we er ooit iets van horen? Dood, geestelijk dood. Dan ben ik nóg blij dat je er zit, als je er niet mee spot tenminste. En als je eerbied wil betonen voor God en voor Zijn Woord. Want de Heere gaat door, wij leven dan nog. Maar het is wel - dat voel je aan - een zaak van diepe ernst. Want ik kán de binnenpratens en de boze geesten geen gelijk geven, die mij proberen te overtuigen dat God niets dóét in de kerk.

Ik heb wel eens van die inzinkingen, natuurlijk. Dat ik denk: Heere God, gaat dan alles te gronde? Ach, zo heeft ieder mens ..... Maar: Zo ik niet had geloofd dat ik in dit leven de gunst des Heeren zou zien, over jullie en over mij, ik ware vergaan. Maar nu, ondanks al onze afmakingen, ondanks het feit dat wij het niet waardig zijn, ligt er die hoop op de levende God, dat we niet voor niets hier samen zijn geweest en samen zijn. En dat het al zo'n wonder is, ook in deze laatste tijden, dat wij als gemeente nog zondag aan zondag onder dat heilig Evangelie mogen verkeren.

O, geliefde gemeente, dan komt uit die Doop vandaan als het ware, komt die vraag: - niet zoals sommigen zeggen - ik neem mijn Doop voor mijn rekening. Dat kunnen wij niet. Wij kunnen niets voor onze rekening nemen. Maar geloof je bij aan- of bij voortgang, dat God jóú voor Zijn rekening heeft genomen? Jou! En dat Hij Zijn allerliefste Zoon, onze Heere en Zaligmaker, zo diep heeft willen doen buigen en

CATECHISMUS ZONDAG 28 VRAAG 75

bukken onder de last van onze verlorenheid? En dat Hij het allerliefste dat Hij had gegeven heeft om die prijs te betalen?

Ach, erkennen we dát! En dat is nu eigenlijk die actualiteit, dat levend zijn. Elke zondag - we hebben er geen erg in, het is niet elke zondag Avondmaal, maar wel elke zondag dienst van het Woord - dat proces zich afspeelt. In de week ook, maar inzonderheid op de dag van de Heere. Toen het begon te lichten, dat Jezus Christus is opgestaan van de doden, dat elke zondag eigenlijk die vraag verborgen zit in de bediening: Wat dunkt ú van de Christus?

Ik heb mij nooit - dat weet u - thuisgevoeld in al die pasklare termen van verbond en van dit en van dat, en wij, God zus en zo, nee. Daarvoor is de genade mij te kostbaar, te hoog, te onbegrijpelijk, en de angst te groot om van die genade een zaak te maken die ik afspeel over de ruggen van mensen. Daar is het te kostbaar voor. Dan zou ik eerder zeggen: Nu ja, als het je niet aanstaat dan ga je maar, dan als ik als het ware zou komen tot: Ach, zou je niet dit, zou je niet dat, zou je niet zus. Want ik vind het vreselijk om de Heere God en Zijn genade te verlagen tot dat sentimentele preekgedoe wat je dan vaak tegenkomt, wat God waard is en wat wij moeten doen, en: Is het ons dan niets waard? Want ik weet veel te goed, het is ons geen stuiver waard, niets! Maar daar hopen wij nu op de levende God.

Nu, als je dat nu hoort - en ik weet wel, het is in een bepaalde vorm gegoten, je moet je daar niet aan vertellen jonge mensen. Er is eigenlijk nog nooit een algemeen formulier wat voor de kerken gold, opgesteld voor het belijden doen. Ook niet van vaste vragen. De ene kerk gebruikt het zus, maar meestal lieten de synodes het vrij aan de kerkeraden en predikanten hoe ze hun vragen enigszins wilden formuleren. Dus je moet daar beslist geen systeem, of geen vaste vorm van zoeken. Niet iets juridisch, niet een soort examen-idee.

Maar wel dit, als wij dan horen: Ziet hoe grote liefde de Vader ons gegeven heeft. Hoe heeft dat gewerkt? Hoe heeft het gewerkt dat het bloed van Jezus Christus reinigt van alle zonden? Leven wij dan nog voort buiten dat? Hebben wij nooit in het verborgene de Heere gevraagd: Zegen ook mij Heere, zegen ook mij. Mag ik ook behoren - ik ben wel een kwaadwillige, ik ben wel een onwillige, maar wilt U mij alstublieft meenemen. Want dat geloof ik zeker, wat buiten U leeft en sterft is eeuwig ongelukkig.

Kijk, dan kan het zijn dat er heus wel bestrijding is, dat er heus wel aanvechting is: Moet jij belijden doen? Dat bedóél ik ook niet. Daar zal ik het niet van in mijn hoofd halen om ze eens even onder handen te nemen, in een verkeerde zin. Nee, dan komt dat lieve Woord van God zo neerbuigend tot ons, om ons uit te trekken uit ons gevangenhuis. Om ons in alle bestrijdingen, in alle wantrouwen en in alle ongeloof toe te roepen: Zie toch op het Lam Gods dat de goede belijdenis heeft gedaan voor Pontius Pilatus. Zie toch op het Lam dat alles heeft wat u mist. Kijk, dan is dat dierbaar Woord altijd bezig om ons toe te fluisteren: Stel uw betrouwen op Hem alleen.

Hoe ongelukkig je je ook voelt, hoe ongelijkvormig ook, hoe ver afgedwaald door het ongeloof, altijd is dat Woord dan bezig: Stel uw betrouwen op Hem. Want dat betekent het wat Paulus zegt: Geloof, - en geloof is vertrouwen - vertrouw op de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis.

Kijk, dan geloof ik zeer zeker dat er die beweging van de Heilige Geest komt en is in de harten, die ook léért komen. Niet op grond van jezelf, maar op grond van Zijn Woord en

CATECHISMUS ZONDAG 28 VRAAG 75

Zijn belofte. Dan zal je toch tevoorschijn komen. En dan niet als een soort toegift aan een kerk of aan een kerkeraad of aan een dominee. Maar meer in de gestalte van een Lydia: Indien gij mij waardig oordeelt, kom in mijn huis en onder mijn dak. Dan is het een mógen! Dan is het niet iets van ons, maar dan is het een ruitelijke erkenning: Gij Heere alleen, Gij zijt Verwinnaar in de strijd, en Gij schenkt Uw volk de zegen, ook mij.

En als je dat niet hardop durft te zeggen, dan zeg je het maar niet. Maar God weet wat er in je hart ís. En Hij weet, dat er bij alles wat er tegenover staat, dat je gaarne zou willen behoren tot diegenen die mogen zingen:

'Welzalig hij wiens zonden zijn vergeven,
die van de straf voor eeuwig is ontheven'.

Zie dan hoe groot de Heere is, dat wij gedoopt zijn. Maar dat die Doop als het ware - ik zeg het niet goed, maar ik weet zo gauw geen ander woord, en daar ben ik ook nooit zo benauwd voor. Dat ben ik wel geweest hoor, dat ik benauwd was dat ik het verkeerd zou zeggen, alsof daarmee iets staat of valt, maar dat heeft de Heere gelukkig van mij weggenomen. Daarom gebruik ik dat woord toch maar - die Doop dat is een soort voorbereiding. Niet van onze kant vandaan, maar van Gods kant vandaan. Het is die voorbereiding, dat de Heere je erbij heeft willen brengen. Dat de Heere je afgezonderd heeft. En dat als je het beleven mag, jij ook die blijde Mare mag horen, die blijde Boodschap van Gods ontferming over zulke mensen als wij zijn.

En wat is er dan bij alles - want ik kan mij levendig indenken, wij zijn mensen jongelui, en we blijven mensen, en ik weet niet waar ik het onlangs zei of las, heel gewone mensen. Want dat meisje kwam heel overstuur bij de dominee praten, ze had al belijdenis afgelegd van het geloof, maar haar opa had haar zien staan met haar vriend in het gangetje. Ze had verkering en ze stonden met de armen om elkaar heen. Nu, ze zullen elkaar wel gekust hebben. En toen had die opa gezegd: Ja, maar zo kun je niet aan het Avondmaal. En toen was ze zo overstuur, toen kwam ze bij de dominee met haar problemen. En gelukkig kon het worden opgelost.

Lieve kinderen en volwassenen, ik geloof niet in dat on-natuurlijke en over-geestelijke. Vat zo de ernst van dit woord niet op. Ik weet wel dat je morgen weer aan het werk bent als God je het leven spaart, en dat morgen misschien weer andere dingen aan je hoofd komen. Ja, dat weet ik allemaal wel. Maar dit is er ook, God en Zijn belofte, Zijn toezegging, Zijn verzekering, Zijn vermaning. Dat is een draad die de Heere God dwars door de levens heen trekt.

Nu stond er bij Voetius - die had ook een paar vragen opgesteld die wij vaak gebruikt hebben - boven die vragen, in de oude boekjes: Voor degene die toegang begeren tot het Heilig Avondmaal. Niet voor degenen die lid willen worden, voor degenen die het aan willen nemen, voor degenen die zo ver gevorderd zijn dat ze denken: Nu is mijn geloof wel echt en sterk en hecht genoeg, laat ik het nu maar doen. Ook niet voor degenen die denken: Nu dan heb ik dat in ieder geval gehad. Want als je later zo oud bent, of je gaat trouwen, of je wilt zelf een kind laten dopen, dan moet je gelijk ..... Nee, dat staat er niet. Er staat zo echt praktisch: Voor degenen die toegang begeren tot het heilig Avondmaal.

Nu voel je aan, die nauwe relatie, Doop - Avondmaal. Hij heeft niet één, maar twee

CATECHISMUS ZONDAG 28 VRAAG 75

sacramenten ingesteld. Het eerste is een prediking, een toonbeeld van Gods eenzijdige ontferming over hetgeen niets is. En het tweede is de vraag naar de erkenning van zulk een ontferming. Naar het belijden van die ene Naam die onder de hemel gegeven is.

Ja, en dan kan het er wel eens, dat weet ik wel, in de ziel, in het hart om spannen. Maar denken jullie dat het goed is als al die dingen worden weggeredeneerd met een mooi verhaal. Denk je dat het goed is als je aan de ene kant gewoon doet alsof we natuurlijk, automatisch, gelovigen zijn. Of dat men het omdraait en alsof het gewoon is dat we óngelovigen zijn. Vinden jullie het gewoon dat een dominee er achterheen trekt als vaders en moeders hun kinderen niet laten dopen, want dat kan toch niet, en dat mag toch niet. Maar als het bediening van de dood des Heeren is dat hij radicaal omdraait en zegt: Denk er om hoor, je hebt wel een kerkelijk recht, maar je zult een goddelijk recht moeten hebben. Hoe vind je dat? Wees dan eens eerlijk. Waarom zegt hij dat niet als we gaan dopen? Ja, dat doet hij natuurlijk niet, want dan krijg je toch ook een puinhoop. Dan is de helft van de kerkkinderen niet gedoopt misschien. Dat wil ik nog wel eens zien als wij werkelijk met dat Evangelie geconfronteerd worden. Maar wij moeten niet de weg van de minste weerstand kiezen, en een oplossing creëren.

En dat is gangbaar, bijna in alle kerken, er worden oplossingen gecreëerd. Hoe je onbekeerd, ongelovig, gewoon als je maar een fatsoenlijk mens bent, als je voor de waarheid bent, hoe dat moet begrijp ik niet, dat je dan belijdenis moet doen, en dat je dan je kinderen moet laten dopen, maar dan heb je de grond al veranderd in een moeras. Dan spreek je je op alle fronten tegen, als je dan met het Avondmaal even een hele slag draait.

Je mag gerust weten, ik ben er van overtuigd dat er in de christelijke kerk en in ons land, ik zeg niet overal, daar gaat het niet om, maar dat er door heel de kerkgeschiedenis heen, laat ik het zo noemen, een on-Bijbelse uiteenrafeling is gekomen tussen Woord en sacrament. Inzonderheid voor wat betreft het heilig Avondmaal. En dat de Heilige Geest, dat de Heere ons daarop wil wijzen.

Nee, wij komen er niet uit. En ik heb in mijn eigen zieleleven, ik mag mezelf niet als maatstaf nemen, dat weet ik wel, maar je ontkomt er toch niet aan dat er iets persoonlijks ook in de prediking, in de uitleg, naar voren komt. En mijn persoonlijke ervaring is deze, dat als God mij een deurtje geeft, als de Heere God mij als het ware - dat doet de Heere God trouwens niet - maar als de kerk mij een deurtje geeft, de prediking geeft mij een rustbankje, dan kun je wel een kerk vol mensen krijgen waar het grootste deel zonder blikken of blozen zegt onbekeerd te zijn. Maar het is allemaal zo levenloos en zo bewegingloos, dat je er akelig van wordt. En ik geloof dat God ons wil brengen júíst op het punt: Ik weet het niet! U weet het! Ik heb het niet, U heeft het! Ik kan U niets geven, U geeft mij mild en overvloedig!

Daar kom je niet aan toe, aan die confrontatie met de levende woorden Gods, als je een uitwijkmogelijkheid creëert in de prediking. Als je zó met God en met eer denkt de zaak bij elkaar te kunnen houden. Als je denkt: Ja, je kunt toch al die mensen niet opzadelen met dat gevoel van 'jonge-jonge-ja', dat kan toch niet?

Waarom niet? Dat mag toch waar het ter sprake komt, het moet ook weer geen systeem worden. Maar dat is toch iets kenmerkends van het Woord, denk eens aan die Samaritaanse vrouw, ze probeert op alle mogelijke manieren er onderuit te komen. Ze probeert met godsdienstige gesprekken het persoonlijke te ontlopen. "Wat is het nu?

CATECHISMUS ZONDAG 28 VRAAG 75

Jeruzalem of dit, wat is nu de ware kerk? Is dat nu bij ons? Wat is nu de echte berg des Heeren?" Enzovoorts, enzovoorts. Maar de Heere Jezus laat niet los. Hij zegt niet: "Ach, Ik kan met jou niet praten, want je praat toch overal maar doorheen". Hij zegt als die grote Leraar en die grote Profeet: - dat kunnen wij niet nadoen, dat hoeft ook niet - "Haal je man".

"Ik heb geen man".

"Dat heb je eerlijk gezegd". Ze krijgt een pluimpje zou je zeggen. "Dat heb je goed gezegd. Want je hebt vijf mannen gehad, en die je nu hebt dat is je man niet. Daar leef je wel mee, maar het is je man niet. Niet je wettige man".

"Heere, ik zie dat Gij een Profeet zijt!" Ja, ja, maar zo kom je er ook niet af. Je voelt hoe de Heere van stapje tot stapje alle vluchtwegen toesluit. Ze kan nergens meer heen. Wat moet ze nu nog eens bedenken om er onderuit te komen?

"Heere, we hebben gehoord dat de Messias zal komen, Die zal ons alles leren".

"Ik ben het".

Wat een bekering hè? Wat wonderbaar. Ze pakt haar boeltje bij elkaar, ze gaat naar de stad, en ze roept: "Ik heb Die gevonden, de Messias! Is dat Hem niet? Hij heeft alles gezegd wat ik gedaan heb. Hij heeft mij precies op het zwakke punt eruit gehaald. Hij weet het allemaal".

Wat wonderlijk zijn de wegen van de Heere. Ze geloofde, en heel veel Samaritanen werden ook gelovig. Niet omdat die vrouw het zei, maar omdat ze het zelf uit Zijn mond hadden gehoord.

Nu, hoe wordt gij in het Avondmaal vermaand - dat betekent onderwezen - en verzekerd dat gij aan de enige offerande van Christus aan het kruis volbracht, en aan al Zijn goed gemeenschap hebt?

Ja, misschien denk je: Gelukkig, ik heb nog geen belijdenis gedaan, ik wacht er voorlopig nog maar mee. Ja, maar ik heb juist gezegd: Daar ben je niet mee klaar. Want het is elke zondag *ja* of *néé*. Of ja *èn* nee, maar je komt er niet uit. Je luistert elke zondag jezelf een oordeel, of niet. *Dát* is het heden van de genade. Dat gebeurt niet bij het Avondmaal. Daar gebeurt het ook, maar op een heel andere manier. Maar in de kerk!

Dat was voor de nu zalige, de ouderen wel bekende, broeder Voskuil een heel stuk toen hij dat eens in de preek hoorde: Wij zitten ons een oordeel te luisteren in de kerk. Dus je kan wel denken als het Avondmaal is: Ik blijf op mijn plaats zitten, of: Ik doe dit niet en ik doe dat niet, maar het gaat toch door. Een reuke des levens ten leven, of een reuk des doods ten dode, één van tweeën.

Hoe wordt gij in het Avondmaal vermaand en verzekerd?

Avondmaal. Het was *vóór* de nacht dat de Heere verraden werd, overgeleverd werd in de handen van de zondaren. Het was avond.

Voor ons is het ook avond. Niet van *díé* nacht, of *wél*? Waarin Jezus Christus verraden werd en wordt: "Ik ken Hem niet!" Of: "Wat wilt gij mij geven?"

Het is ook avond van de wereltijd. Wij weten niet wanneer de Heere komen zal op de wolken van de hemel, maar Hij heeft gezegd door Zijn knecht Johannes, dat het niet zo lang meer duren zal. Het is de laatste ure. De nieuwe tijd is al een klein beetje

CATECHISMUS ZONDAG 28 VRAAG 75

begonnen daar waar onze harten verblijd worden in de Heere. Midden tussen alle rommelige werkzaamheden, midden in de ontspanning en inspanningen, alles wat wij uit de aarde aardse mensen hebben, zoals we zijn, laten we maar eerlijk zijn, midden tussen dat alles een vlammetje van blijdschap of van verlangen. Niet om dood te zijn, maar om werkelijk te leven. Om de Heere te mogen eren voor alles wat Hij gedaan heeft.

Dat heeft Hij Zelf aangestoken - wij niet - dat vlammetje. Weet je waarom? Wij hebben er eigenlijk niet eens zin in. Heb jij nu zin om de Heere te prijzen? Nu ja, je kunt wel eens voor jezelf zo een versje zingen, of met elkaar, maar dat wil nog niet zeggen - dat is goed - dat is nog niet de Heere prijzen. Dat is nog niet: "Ik roem in God, ik prijs 't onfeilbaar Woord". En toch, al weet je het van jezelf, hoe je bent, dat je tong aan het stof kleeft, toch: "Och Heere, dat ik Uw Naam mag erkennen, Uw Naam!" En het gebeurt soms onverwachts. In nood en dood, in voorspoed en tegenspoed, opeens: "Wat blijdschap smaakt mijn ziel, wanneer ik voor U kniel in het huis dat Gij U hebt gesticht". Dat is de Heere. De Heere die ons tegemoet treedt, en die ons persoonlijk bepaalt bij het Avondmaal in de avond van de wereldtijd. Eer de nacht komt waarin niemand werken kan, en we onze voeten zullen stoten aan de schemerende bergen.

Toe, spreek u hart eens uit, gij die misschien wel van de poorten van de dood gered zijt. Denk eens aan onze oude zuster (*Zr. Kroon*) die bij alle - je zou zeggen - gevoel van gemis, altijd begerig was en getrouw om de vermaning en de verzekering van de Heere te mogen ontvangen: "t Is het mensdom meerder waard dan het fijnste goud op aard".

Is het niet waar dat het zo is dat Hij in het Avondmaal vermaant en verzekert, en dat er iets van uitkomt. Niet altijd op dat moment misschien, maar juist in de ure van nood vaak en aanvechting en bestrijding. Die innerlijke ervaring: Hij draagt mij en mijn kruis. Ik ben niet van God vergeten, ik ben niet van God verlaten. O, dat is in geen woorden uit te drukken, wat dat waard is. Want wij zouden de ellendigste van alle mensen zijn, als we maar alleen in dit leven op een dode Christus waren hopen. Maar wij hopen op de Levende. Dat Hij die er nu is, straks in de Jordaan van de dood Zijn stem laat horen: "Ziet hier ben Ik, vreest niet. Ik hoor je en ik zie je. Kom bij Mij, Mijn zuster, Mijn bruid".

AMEN